

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 23 mei 2018
(OR. en)

9012/18

EDUC 160
JEUN 58
SOC 253
EMPL 196
COMPET 316
TELECOM 141

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	8701/18 EDUC 150 JEUN 53 SOC 233 EMPL 178 COMPET 284 TELECOM 124
Betreft:	Conclusies van de Raad over toewerken naar een visie op een Europese onderwijsruimte

Hierbij gaan voor de delegaties de conclusies van de Raad over toewerken naar een visie op een Europese onderwijsruimte, die de Raad tijdens zijn 3617e zitting op 22 mei 2018 heeft aangenomen.

Conclusies van de Raad over toewerken naar een visie op een Europese onderwijsruimte

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

onder verwijzing naar de politieke achtergrond van dit vraagstuk, die in de bijlage bij deze conclusies wordt toegelicht;

HERINNEREND AAN hetgeen volgt:

1. de sociale dimensie van onderwijs komt tot uiting in het eerste beginsel van de Europese pijler van sociale rechten, dat luidt dat iedereen recht heeft op hoogwaardige en inclusieve voorzieningen voor onderwijs, opleiding en een leven lang leren om de vaardigheden te verwerven en te onderhouden die nodig zijn om ten volle aan het maatschappelijk leven te kunnen deelnemen en overgangen op de arbeidsmarkt met succes te kunnen opvangen.
2. in het kader van de sociale top in Göteborg van 17 november 2017 was de Leidersagenda aan onderwijs en cultuur gewijd. Voor een aantal specifieke werkgebieden werd politieke steun gevonden, voornamelijk op basis van de mededeling van de Commissie "De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur", waarin het idee naar voren werd gebracht om, met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, samen toe te werken naar een gedeelde visie op een Europese onderwijsruimte die, op basis van vertrouwen, wederzijdse erkenning, samenwerking en uitwisseling van beste praktijken, mobiliteit en groei, uiterlijk in 2025 tot stand moet zijn gebracht.
3. ten gevolge op de top van Göteborg werd in de conclusies van de Europese Raad van 14 december 2017 onderwijs hoog op de Europese politieke agenda geplaatst en werd een momentum gecreëerd om op dit gebied wezenlijke vooruitgang te boeken.

IS het volgende VAN OORDEEL:

4. onderwijs en cultuur zijn cruciaal om de Europeanen dichter tot elkaar te brengen en om de toekomst van zowel iedereen afzonderlijk als de Unie in haar geheel vorm te geven. Alle Europeanen moeten kunnen profiteren van het diverse erfgoed op cultureel en onderwijsgebied.

5. een Europese onderwijsruimte moet worden geschraagd door het continuüm van een leven lang leren, van voor- en vroegschoolse educatie en opvang via school- en beroepsonderwijs en -opleiding tot hoger onderwijs en volwassenenonderwijs.
6. een Europese onderwijsruimte moet mobiliteit en samenwerking in onderwijs en opleiding bevorderen en stimuleren, en moet steun bieden aan de lidstaten bij het moderniseren van hun onderwijs- en opleidingsstelsels.
7. **BENADRUKT** dat het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020) de lidstaten een waardevolle basis biedt om gemeenschappelijke prioriteiten te stellen en de lidstaten te steunen bij het moderniseren van hun onderwijs- en opleidingsstelsels.
8. **VERZOEKT** de lidstaten te blijven reflecteren over een gedeelde visie op een Europese onderwijsruimte, mede over de mogelijke doelstellingen en reikwijdte ervan, evenals over de verbanden met het strategisch EU-kader voor samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding na 2020. Het vervolg op ET 2020 moet, via nauwere samenwerking tussen de lidstaten en met de steun van de Commissie, wederzijds leren bevorderen en ondersteuning bieden voor verdere inspanningen en stappen om de visie op een Europese onderwijsruimte te realiseren. Om vooruitgang te boeken met de visie op een Europese onderwijsruimte, moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de volgende onderwerpen:
9. **ERASMUS+**
 - 9.1. **ONDERSTREEPT** dat het Erasmus+-programma een zeer succesvol vlaggenschip-initiatief van de EU is dat de leermobiliteit in heel Europa en daarbuiten stimuleert en aanzienlijk bijdraagt tot persoonlijke ontwikkeling, interculturele competenties en versterking van de Europese identiteit. Het ligt ten grondslag aan de EU-brede samenwerking tussen onderwijs- en opleidingsinstellingen op alle niveaus, verhoogt het concurrentievermogen van de EU en bevordert het uitdragen van gemeenschappelijke Europese waarden.

- 9.2. VERWELKOMT de resultaten van de tussentijdse evaluatie van Erasmus+ en PLEIT voor maatregelen om de deelname te versterken en te verbreden, gericht te blijven op het effect en de kwaliteit van projecten, onderwijs en opleiding van hoge kwaliteit te bevorderen en de toegang tot de volgende generatie van het Erasmus+-programma inclusiever en eerlijker te maken, bijvoorbeeld door gelijke kansen te versterken en de toegang tot het programma voor ondervertegenwoordigde gebieden en groepen, eerste aanvragers en organisaties met een kleinere capaciteit te vergroten in alle onderdelen van het programma. Synergieën met andere financieringsbronnen van de Europese Unie kunnen worden versterkt, terwijl doublures moeten worden vermeden.
- 9.3. ROEPT OP tot verdere vereenvoudiging van de regels en de procedures om op alle niveaus de administratieve lasten nog verder te verminderen.

10. DIGITALE VAARDIGHEDEN EN ONDERWIJS

- 10.1. ONDERSTREEPT het belang van het verbeteren van leren en onderwijzen in het digitale tijdperk en van het bevorderen van de ontwikkeling van digitale competentie, een van de sleutelcompetenties voor een leven lang leren, door bijzondere aandacht te schenken aan de oproep van Sofia tot actie in verband met digitale vaardigheden en onderwijs en de mededeling van de Commissie over het actieplan voor digitaal onderwijs.
- 10.2. WIJST EROP dat de volgende generatie van het Erasmus +-programma en andere ter zake doende financieringsprogramma's van de Unie de aanpassing van de onderwijs- en opleidingsstelsels en -infrastructuur aan het digitale tijdperk moeten ondersteunen.

10.3. ROEPT DE LIDSTATEN EN DE COMMISSIE OP OM BINNEN HUN
RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN:

- 10.3.1. de modernisering van de onderwijs- en opleidingsstelsels door innovatie te ondersteunen, onder meer door een pedagogisch en innovatief gebruik van digitale technologieën en benaderingen die de kwaliteit en het inclusieve karakter van de onderwijs- en opleidingsstelsels bevorderen, en door een passend gebruik van relevante EU-financieringsprogramma's en -instrumenten, waaronder het vrijwillige zelfbeoordelingsinstrument Selfie, initiatieven en samenwerking aan te moedigen van alle betrokken belanghebbenden voor het verder ontwikkelen van onderwijs en opleiding teneinde in alle onderwijs- en leerprocessen digitale vaardigheden op te nemen.
- 10.3.2. concrete maatregelen te nemen om de digitale competenties en de vaardigheden op het gebied van mediageletterdheid van alle Europeanen te helpen ontwikkelen, opdat zij beter leren omgaan met desinformatie, propaganda en informatiebubbels, en om alle burgers, ook degenen uit kansarme milieus, toe te rusten met de vaardigheden die zij nodig hebben om de digitale technologieën en het internet te benutten voor hun eigen welzijn en voor burgerparticipatie.
- 10.3.3. onderwijs te stimuleren dat bevorderlijk is voor creativiteit en ondernemerschap, alsmede, in voorkomend geval en in overeenstemming met bestaande wettelijke bepalingen, de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld te bevorderen ten behoeve van bijscholing en her-scholing van of leerders en leerkrachten, zoals bijvoorbeeld via de ontwikkeling van opleidingsprogramma's in digitale vaardigheden. Het werk van Het Netwerk intellectuele eigendom in onderwijs, dat wordt beheerd door het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie, wordt erkend.

11. HOGER ONDERWIJS

- 11.1. HERINNERT AAN de specifieke uitdagingen voor de Europese hogeronderwijssector, zoals vermeld in de conclusies van de Raad van november 2017 over een nieuwe EU-agenda voor het hoger onderwijs.
- 11.2. ERKENT de bewezen meerwaarde die leermobiliteit en strategische partnerschappen in het kader van Erasmus+ in de hele Unie hebben voor het bevorderen van samenwerking op onderwijsgebied, alsmede initiatieven zoals het Europees Instituut voor innovatie en technologie en de Marie Skłodowska-Curie-acties.
- 11.3. ERKENT het belang van meer strategische samenwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs in Europa, middels een flexibele, onbureaucratische, inclusieve, open en transparante bottom-upaanpak.
- 11.4. STEUNT de ontwikkeling van "Europese Universiteiten", bestaande uit bottom-upnetwerken die geografisch and sociaal inclusief zijn en over grenzen heen naadloos met elkaar samenwerken; deze netwerken zouden als een vlaggenschip kunnen fungeren bij de totstandbrenging van een Europese onderwijsruimte in zijn geheel doordat zij bijdragen tot een sterkere positie van nieuwe generaties Europese burgers en tot een beter internationaal concurrentievermogen van het hoger onderwijs in Europa. IS VAN OORDEEL dat "Europese Universiteiten" het potentieel hebben om de mobiliteit aanzienlijk te verbeteren en een stimulans te zijn voor hoge en zelfs topkwaliteit in onderwijs en onderzoek door het versterken van de link tussen onderwijs, onderzoek en innovatie en kennisoverdracht, door het aantonen van de voordelen van meertalig leren en de erkenning van kwalificaties, en door het ontwikkelen van gezamenlijke onderwijs- en onderzoeksprogramma's en projecten.

- 11.5. VERZOEKT DE COMMISSIE OM MET INACHTNEMING VAN HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL EN IN NAUWE SAMENWERKING MET DE LIDSTATEN de hoofddoelstellingen en het concept van "Europese Universiteiten" uit te werken en te bepalen, alsmede de ontwikkeling ervan te ondersteunen. NEEMT ER NOTA VAN dat de Commissie hiertoe een ad-hocgroep van deskundigen uit de lidstaten heeft opgezet. NEEMT ER NOTA VAN dat de selectiecriteria voor de proef-fase van de "Europese Universiteiten" zullen worden uitgewerkt volgens de procedures die zijn vastgelegd in de Erasmus+-verordening¹.
- 11.6. VERZOEKT de Commissie om regelmatig aan de Raad verslag uit te brengen over de voortgang met het uitwerken van de selectiecriteria voor de proeffase van de "Europese Universiteiten". ROEPT de Commissie OP om samen met de lidstaten op basis van de resultaten van het proefproject de gedachten te laten gaan over de toekomstige vorm van de "Europese Universiteiten".
- 11.7. BEKLEMT OONT dat samenwerking tussen het hoger onderwijs en het bedrijfsleven essentieel is om het concurrentievermogen en de economische en sociale groei in de EU te stimuleren. ERKENT de bijdrage van het Europees Forum hoger onderwijs en bedrijfsleven. WIJST EROP dat partnerschappen tussen het hoger onderwijs en het bedrijfsleven bij voortdurend moeten worden gesteund om het potentieel van deze netwerken op het gebied van innovatie, onderzoek en ontwikkeling van innovatieve pedagogische benaderingen te voeden.
- 11.8. VERZOEKT de lidstaten om, met de steun van de Commissie, maatregelen ter verbetering van de innovatieve en ondernemersvermogens van instellingen voor hoger onderwijs te stimuleren, onder meer via het HEInnovate-zelfbeoordelingsinstrument.
- 11.9. ROEPT de Commissie OP om in nauwe samenwerking met de lidstaten op basis van de resultaten van het proefproject na te gaan of het mogelijk is een vrijwillige Europese studentenpas tot stand te brengen, die de leermobiliteit zou moeten helpen verbeteren doordat wordt gezorgd voor betere dienstverlening aan studenten en lagere administratieve lasten voor hogeronderwijsinstellingen.

¹ Verordening (EU) nr. 1288/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013, PB L 347 van 20.12.2013, blz. 50.

12. HOOGWAARDIG EN INCLUSIEF ONDERWIJS

- 12.1. HERINNERT ERAAN dat volgens de Europese pijler van sociale rechten alle kinderen recht hebben op betaalbare en kwaliteitsvolle voor- en vroegschoolse educatie en opvang. BEKLEMT OOK dat meer inzet nodig is om de prioritaire doelstellingen van de conclusies van de Raad van 2011 over opvang en onderwijs voor jonge kinderen te verwezenlijken, en om alle kinderen, ook uit sociaal-economisch achtergebleven gebieden, en ongeacht de sociaal-economische achtergrond, toegang tot de voor- en vroegschoolse educatie- en opvangstelsels te bieden.
- 12.2. BENADRUKT dat hoogwaardig en inclusief onderwijs moet worden gewaarborgd om de ontwikkeling van alle leerders te ondersteunen, onder meer door te focussen op de prioriteiten van de conclusies van de Raad van november 2017 over ontwikkeling van scholen en uitstekend onderwijs.
- 12.3. ONDERSTREEPT de noodzaak om de aantrekkelijkheid en het belang van het beroep van leerkracht en dat van ander onderwijspersoneel uit te dragen en hun permanente bijscholing te ondersteunen. Hoewel veel banen van de toekomst nog onbekend zijn, zullen deze beroepen een centrale rol voor de samenleving blijven vervullen in een tijdperk van horizontale technologische innovatie en kunstmatige intelligentie. In dat opzicht moet de mobiliteit van leerkrachten en onderwijspersoneel, alsmede betere communicatie tussen de verantwoordelijke opleidingsorganen worden bevorderd.
- 12.4. ONDERSTREEPT dat het zaak is de krachten te bundelen om de schooluitval in Europa terug te dringen en alle kwetsbare groepen meer kansen te bieden op gelijke toegang tot onderwijs en basisvaardigheden, ook de kinderen van werkenden die voor kortere of langere periodes naar een andere lidstaat verhuizen.
- 12.5. NEEMT NOTA VAN de problemen die kinderen en leerlingen zouden kunnen ondervinden wanneer zij, na een periode in het buitenland, opnieuw in hun eigen land naar school gaan en er sprake is van gebrekkige communicatie tussen de nationale onderwijsstelsels.

12.6. VERZOEKT de lidstaten zich er, waar passend met steun van de Commissie, op te beraden hoe de uitwisseling van informatie over de onderwijsstatus van leerlingen bij mobiliteit kan worden verbeterd, met inachtneming van het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens.

13. HET LEREN VAN TALEN

13.1. BESCHOUWT meertaligheid als een belangrijke bouwsteen van een Europese onderwijsruimte. BENADRUKT dat talen een belangrijke rol spelen bij het bevorderen van begrip en diversiteit, en het uitdragen van de Europese waarden, en dat zij van essentieel belang zijn voor de persoonlijke ontwikkeling, de mobiliteit, de participatie in de samenleving en de inzetbaarheid.

13.2. HERINNERT AAN de door de Europese Raad in zijn conclusies van december 2017 geuite ambitie in verband met het leren van talen.

13.3. MEMOREERT de conclusies van de Raad van mei 2014 over meertaligheid en de ontwikkeling van taalcompetenties, waarin de lidstaten wordt verzocht maatregelen aan te nemen en te verbeteren voor het bevorderen van meertaligheid en het verbeteren van de kwaliteit en de efficiëntie van talenstudie en taalonderricht.

14. ERKENNING VAN KWALIFICATIES²

14.1. BESCHOUWT de erkenning van kwalificaties van het hoger onderwijs en het secundair onderwijs, met inbegrip van beroepsonderwijs- en opleidingskwalificaties, en de erkenning van de resultaten van leerperioden in het buitenland als belangrijke bouwstenen van een Europese onderwijsruimte, omdat zij bijdragen tot de naadloze mobiliteit van leerders in de gehele Unie.

14.2. BEKLEMT OONT dat samenwerking tussen onderwijs- en opleidingsstelsels, onderwijs- en opleidingsaanbieders en andere belanghebbenden belangrijk is voor het ontwikkelen en uitvoeren van beleid en voor het vergroten van het vertrouwen door kwaliteitsborging en verbeterde evaluatieprocedures.

14.3. BRENGT IN HERINNERING dat het tweede streepje van artikel 165, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie een oproep aan de Unie bevat om de academische erkenning van diploma's en studietijdvakken op basis van het Verdrag van Lissabon inzake de erkenning van kwalificaties betreffende hoger onderwijs in de Europese regio en de bijbehorende teksten aan te moedigen teneinde de mobiliteit van studenten en docenten te bevorderen; NEEMT de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de lidstaten op dit gebied VOLLEDIG IN ACHT en BENADRUKT dat de op het niveau van de Unie voorgestelde oplossingen moeten steunen op transparantie en vertrouwen, en dat daarbij rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken van de onderwijsstelsels van de lidstaten.

BENADRUKT daarnaast

15. dat initiatieven die besloten liggen in het concept en de in de toekomst voor te stellen en uit te voeren acties in het kader van een Europese onderwijsruimte moeten zorgen voor complementariteit en samenhang met de nationale onderwijs- en opleidingsstelsels, en betrekking moeten hebben op alle niveaus en soorten van onderwijs en opleiding, met inbegrip van volwassenenonderwijs en beroepsonderwijs en -opleiding.

² Kwalificaties, zoals omschreven in artikel I van het Verdrag van Lissabon inzake de erkenning van kwalificaties betreffende hoger onderwijs in de Europese regio (d.w.z. kwalificatie op het gebied van hoger onderwijs en kwalificatie die toegang verleent tot hoger onderwijs).

Politieke achtergrond

1. Conclusies van de Raad betreffende het voorbereiden van jongeren op de 21ste eeuw: een agenda voor Europese samenwerking op schoolgebied (21 november 2008).
2. Conclusies van de Raad betreffende een strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding ("ET 2020") (12 mei 2009).
3. Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het ontwikkelen van de rol van onderwijs in een ten volle functionerende kennisdriehoek (26 november 2009).
4. Conclusies van de Raad over opvang en onderwijs voor jonge kinderen: de beste voorbereiding van al onze kinderen op de wereld van morgen (19 en 20 mei 2011).
5. Conclusies van de Raad over de modernisering van het hoger onderwijs (28 en 29 november 2011).
6. Conclusies van de Raad over de sociale dimensie van hoger onderwijs (16 en 17 mei 2013).
7. Conclusies van de Raad over de globale dimensie van het Europese hoger onderwijs (25 en 26 november 2013).
8. Conclusies van de Raad over doeltreffend leiderschap in het onderwijs (25 en 26 november 2013).
9. Conclusies van de Raad over meertaligheid en de ontwikkeling van taalcompetenties (20 mei 2014).
10. Verklaring over het bevorderen, via het onderwijs, van burgerschap en de gemeenschappelijke waarden vrijheid, tolerantie en non-discriminatie (Parijs, 17 maart 2015).
11. Conclusies van de Raad over de rol van voor- en vroegschoolse educatie en primair onderwijs bij het bevorderen van creativiteit, innovatie en digitale competentie (18 en 19 mei 2015).
12. Gezamenlijk verslag 2015 van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020) – Nieuwe prioriteiten voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (23 en 24 november 2015).

13. Conclusies van de Raad inzake het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van goede schoolresultaten (23-24 november 2015).
14. Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, betreffende het bevorderen van sociaal-economische ontwikkeling en inclusiviteit in de EU via het onderwijs: de bijdrage van onderwijs en opleiding aan het Europees Semester 2016 (24 februari 2016).
15. Conclusies van de Raad over het ontwikkelen van mediageletterdheid en kritisch denken door onderwijs en opleiding (30 mei 2016).
16. Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Een nieuwe agenda voor vaardigheden voor Europa: samenwerken ter versterking van het menselijk kapitaal, de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en het concurrentievermogen (10 juni 2016).
17. Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Onderwijs verbeteren en moderniseren (7 december 2016).
18. Aanbeveling van de Raad tot invoering van bijscholingstrajecten: nieuwe mogelijkheden voor volwassenen (19 december 2016).
19. Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de tussentijdse evaluatie van het programma Erasmus+ (2014-2020) (31 januari 2018).
20. Conclusies van de Raad en van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over inclusie in verscheidenheid met het oog op hoogwaardig onderwijs voor iedereen (17 februari 2017).
21. Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's getiteld: "De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur". Bijdrage van de Europese Commissie aan de bijeenkomst van de leiders in Göteborg, 17 november 2017.

22. Aanbeveling van de Raad over het volgen van afgestudeerden (20 november 2017).
 23. Conclusies van de Raad over een nieuwe EU-agenda voor het hoger onderwijs (20 november 2017).
 24. Conclusies van de Raad over ontwikkeling van scholen en uitstekend onderwijs (20 november 2017).
 25. Conclusies van de Europese Raad (14 december 2017).
 26. Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over het actieplan voor digitaal onderwijs (17 januari 2018).
 27. Aanbeveling van de Raad voor een Europees kader voor hoogwaardige en doeltreffende leerlingplaatsen (15 maart 2018).
 28. Aanbeveling van de Raad inzake de bevordering van gemeenschappelijke waarden, inclusief onderwijs en de Europese dimensie in lesgeven (22 mei 2018).
 29. Aanbeveling van de Commissie inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren (22 mei 2018).
-